

2017-Anul tribuniștilor memorandiști (III):

Dacă citești și scrii românește înseamnă că ești român?

Gazeta este pâinea cotidiană ... - „Ziarele ... sunt nisce clăi ... de sciri (știri)...!”



În era internetului și înțelegând valoarea informațiilor, nu este firesc să ne întrebăm
„Cine ne va scrie istoria”?

Dacă accesul facil pe „google” - la informații atent selectate - va ajunge să fie la alegere cu lectura unor manuale de istorie elaborate în capitalele țărilor vecine (unde încă se învață latina și greaca)? Nu ar trebui să uităm versurile eminesciene: „Și când propria ta viață/ Singur n-o știi pe de rost/ O să-și bată alții capul/ S-o pătrunză cum a fost?”

Nu ar trebui ca fiecare localitate (chiar instituție), comunitate, ținut, să-și redacteze propria istorie, pentru ca istoria locală, regională sau națională să se articuleze armonios? Ce rămâne pe spirala nemiloasă a timpului? Egiptenii trăiesc cu imaginea marilor piramide, chinezii sunt mândri de zidul vizibil de pe lună, grecii păstrează Acropolele în suflet ...

Noi românii ce lășăm în urmă? Ce avem mai drag pe lume? Puțini mai știu că cel mai vechi monument ce ne atestă existența este la Roma, o columnă unică în istoria Europei! Pe frontispiciul unor clădiri de școli se mai păstrează vechile inscripții: „Prin cultură la putere” (în județul Sibiu s-a păstrat o inscripție pe școala veche din Gura Rîului).

În sec. XIX, cultura a contribuit decisiv la dezvoltarea social-politică a națiunii române. Istoricul Andrei Pippidi susține că „cultura a fost forța capabilă să ducă identitatea națională română spre o direcție modernă”. În sec. XIX, analizându-se influențele asupra politicii, există o mare dispută - în rândul cercetătorilor - privind întâietatea factorilor „culturali” sau „economici”; în secolele următoare, mulți istorici consideră că economicul influențează decisiv puterea politică. Relația literatură, educație, tipărituri și naționalism politic a fost cercetată, unii cercetători

contestând „eficacitatea automată atribuită tiparului și școlilor în răspândirea ideilor despre națiune (...) Populația receptoare e văzută ca un vas gol sau mai puțin gol care trebuie umplut sau ca o foaie albă pe care trebuie scris mesajul relevant” (Alex Drace-Francis). Este definită identitatea de teritoriu, etnicitate sau și de alte elemente? Ce legătură este între identitate și alfabetizare? Mai simplu formulat, dacă citești și scrii românește, înseamnă că ești român?

I. L. Caragiale scria „Gazeta este pâinea cotidiană a opiniei publice”, mult timp presa scrisă fiind singura sursă de informații!

Încă din sec. al XIX-lea se intuiau limitele jurnalismului de calitate, acestea fiind influențate de o mulțime de factori.

Astăzi, factorii care influențează jurnalismul de calitate sunt cunoscuți și analizați încă de pe băncile facultăților de profil.

O logică elementară ne spune că „valoarea de informare” a oricărui ziar este conturată de proprietarii publicației (aceștia având prioritățile lor), de nivelul de cultură al echipei redacționale și – nu în ultimul rând – de modul cum sunt evaluate și apreciate valorile de către cititori.

Încă din primul an, în Tribuna nr. 40 din 3/15 iunie 1884, în articolul „O varietate”, directorul fondator, scriitorul Ioan Slavici, făcea o analiză publicistică a relației reale ce există între eveniment – reporter - ziarist – tipograf – poștaș – cititor: «Înființate drept mijloace pentru satisfacerea omului de a ști tot ceea ce se petrece în lume, ziarele, mai ales cele bine redactate, sunt nise clăi de fel de fel de sciri, fel de fel de idei, fel de fel de noutăți adunate din toate părțile lumii și aruncate unele peste altele. Mii și ear mii de oameni aleargă, ca să adune aceste noutăți, alte mii lucrează cu încordare, ca să le dea haina, cu care vor să se întoarcă în lume, ear alte mii se ostenesc, ca să le tipărească pe hârtie și ear altele, ca să le împrăscie în toate părțile. Dimineața, la cafea, peste zi, oarele de repaos, serile, mai nainte de a adormi, miile, milioanele de cetitori își petrec cu foile tipărite pe care le aruncă apoi cum arunci pleava seacă. Ei sîmbesc, rîd cu hohote, se superă, se emoționează, stau nedumeriți, se bucură ori se întristează, și pentru cei mai mulți dintr’ânșii această schimbare necurmată a stărilor sufletesci foarte în curând devine o trebuință, o slăbiciune, o adevărată patimă în cele din urmă. În deosebi pentru aceștia cel mai de căpetenie lucru într’un ziar e varietatea și cea mai interesantă parte rubrica varietăților. Maiestatea Sa Regele ori Regina, Împeratul ori Împărăteasa, Alteța Sa Principele ori Prințesa a sosit, a plecat, a ieșit la plimbare, a dat un prânz, a primit în audiență, a conferit un ordin ori a făcut o glumă. D-l Ministru cutare a făcut o declarațiune, a exprimat o dorință, a făgăduit un lucru ori a stat de vorbă cu cine-va. Celebra actriță cutare și cutare a primit un angagement, a răgușit ori și-a frânt un picior. D-l A. s’a logodit cu D-șoara B. Și cununia se va celebra aici și atunci. În strada cutare s’a iscat foc și au ars cinci case. Paguba e de mai multe sute de mii. Trei persoane au fost înăbușite de fum. Celebrul chimist L. a inventat un nou fel de chibrituri. Atunci și atunci, acolo și acolo s’a scos din valurile rîului cadavrul

unei persoane necunoscute. D-l X. a primit o moștenire mare, remasă după un unchiu al seu. Pe drumul de la Q. la P. s-a găsit cadavrul unui om ucis și jăfuit. Poliția urmărește pe făcătorii de rele. Celebrul poet N. a primit de la societatea cutare o peană de aur. Doi tineri au sosit în seara cutare în otelul cutare din orașul cutare și-au cerut o odaie. Dimineața s-au găsit amândoi morți. Din scrisorile remase de dâșii la adresa părinților lor rezultă, că amorul nenorocit a fost cauza ce i-a împins la sinucidere. În satul cutare din districtul cutare un fiu a ucis pe părintele seu, care-l muștrase pentru ștrengăriile ce făcea. D-l V., onorabilul cetățean din M., și-a serbat în ziua cutare nunta de diamant, încungiurat de o numeroasă familie și de amicii și rudele sale. În strada cutare din orașul cutare birtășul N. s'a certat cu nevastă-sa, care în urmă, cuprinsă de amărâciune, a luat un clondir cu spirt, și l'a vărsat peste haine și și-a dat foc. Nenorocita a căzut pradă flăcărilor, murind în cele mai grozave chinuri. Poliția sanitară a surprins pe un laptagiu vânzând lapte sporit cu zamă de cartofi și l'a pedepsit confiscându-i tot laptele.

Astfel se urmează șirul noutăților zi cu zi, săptămână cu săptămână, lună cu lună, an cu an, deceniu cu deceniu, secol cu secol, și tot astfel se va urma cât va mai fi pe lume om și peană și hârtie și tipar. Reporterul, care aleargă după noutăți, își câștigă pâinea de toate zilele, ziaristul, care le coordonează, își îndeplinește funcțiunea, tipograful își face meseria, factorul poștal umblă în treburile stăpânirii, ear cetitorul își caută distracție. Pentru toți noutățile sunt nisce lucruri, care de sine se înțeleg, întâmplări de toate zilele, fapte obicinuite: nimeni nu-și dă seamă despre viața consumată în ele, nici cei care le adună, nici cei care le scriu, nici cei ce le tipăresc și poate mai puțin decât toți cei care le citesc. (...) I. Slavici»

(va urma).

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2017-anul-tribunistilor-memorandisti-iii-daca-citesti-si-scrii-romaneste-inseamna-ca-esti-roman-gazeta-este-painea-cotidiana--ziarele--sunt-nisce-clai--de-sciri-stiri-122913.html>

În: *Tribuna*, 15 ianuarie 2017

The screenshot shows the Tribuna.ro website interface. At the top, there is a navigation bar with links for 'Arhiva', 'Anunturi online', 'Tribuna sporturilor', 'Publicitate', 'Redactia', and 'Tipotrib'. On the right, there are icons for 'E-mail', 'Telefon', and 'Facebook'. The main header features the Tribuna logo in red and the slogan 'Dintotdeauna pentru totdeauna!'. Below this is a red navigation menu with categories: 'Eveniment', 'Actualitate', 'Stirile de pe strada mea', 'Sport', 'Cultura', 'Sanatate', 'Timp liber', 'Tribuna femeilor', and 'Descopera lumea'. The article content area displays the title '2017-Anul tribuniștilor memorandiști (III): Dacă citești și scrii românește înseamnă că ești român? Gazeta este pâinea cotidiană ... - „Ziarele ... sunt nisce clăi ... de sciri (știri)!”' along with social media sharing buttons for Facebook, Twitter, and a search bar. At the bottom of the article preview, it shows the date '15.01.2017 23:40', the number of views '488 vizualizari', and '0 comentarii'.